

Marin Bachvarov

Katedra Geografii Miast i Turyzmu
Uniwersytetu Łódzkiego
ul. Kopcińskiego 31
90-142 Łódź
bachvar@geo.uni.lodz.pl

**TURISTSKIE RAJONY MIRA
[REGIONY TURYSTYCZNE ŚWIATA],
J. D. DMITREWSKIJ, 2000,
SMOLEŃSK: WYD. UNIwersYTETU
HUMANISTYCZNEGO, 223 ss.**

**TURISTSKIE RAJONY MIRA
[TOURIST REGIONS OF THE
WORLD], J. D. DMITREWSKIJ, 2000,
SMOLEŃSK: UNIVERSITY OF THE
HUMANITIES, 223 pp.**

Książka J. Dmitrewskiego pt. *Regiony turystyczne świata* ma charakter podręcznika akademickiego i jest zalecana przez Ministerstwo Edukacji Federacji Rosyjskiej studentom wyższych oraz zawodowych szkół z kierunkami turystycznymi, w których pod różnymi nazwami są wykładane przedmioty dotyczące geografii turystyki i rekreacji.

Opracowanie składa się ze wstępu, dwóch części – wprowadzającej i regionalnej – oraz podsumowania i spisu literatury. Po każdej jednostce metodycznej są zamieszczone pytania dla studentów.

Część pierwsza jest zbyt obszerna jak na wydawnictwo o takim charakterze – obejmuje ponad 40% całości. Obejmuje następujące rozdziały: 1. Geneza i rozwój geografii oraz miejsce geografii turystyki; 2. Warunki fizyczno-geograficzne i ekologiczne rozwoju turystyki; 3. Czynniki ludnościowy i historyczno-kulturowy rozwoju turystyki; 4. Turystyka a rozmieszczenie ludności i urbanizacja; 5. Czynniki ekonomiczno-geograficzne rozwoju turystyki; 6. Gospodarka światowa, geografia polityczna a turystyka.

Część druga zawiera rozdziały: 7. Skala i typy współczesnej turystyki; 8. Regiony turystyczne – hierarchia i typy; 9. Strefy (zony) i regiony turystyczne WNP; 10. Strefy i regiony turystyczne Europy; 11. Strefy i regiony turystyczne Azji; 12. Strefy i regiony tury-

In contrast to the approach in many countries with a tradition of geographical tourism studies, Russian researchers are still interested in geographical regionalization, including recreational-tourist regionalization. The book by Dmitrewski, published in Smolensk in 2000, is recommended by the Russian Federation Education Ministry to tourism students at universities and further education colleges where subjects related to the geography of tourism and recreation are taught. The book is therefore a textbook in which each chapter is followed by test questions for students.

The book consists of two parts – introductory and regional – followed by a summary and bibliography.

Part I is too large for a publication of this kind covering over 40% of the whole book. It consists of the following chapters: 1. The origins and development of geography, and the place of the geography of tourism; 2. Geographical and ecological conditions for tourism development; 3. Population and historical-cultural factors in tourism development; 4. Tourism in relation to population distribution and urbanization; 5. The economic-geographical factor in tourism development; 6. The global economy, political geography and tourism. Part II consists of: 7. The scale and types of

styczne Afryki; 13. Strefy i regiony turystyczne Australii i Oceanii; 14. Strefy i regiony turystyczne Ameryki Północnej; 15. Strefy i regiony turystyczne Ameryki Południowej.

Słabością tej pracy, podobnie jak wielu anglojęzycznych, jest całkowity brak cytowania obcych wydawnictw w tekście i w literaturze. Jest to tylko do pewnego stopnia zrozumiałe w odniesieniu do podręcznika, ale przecież studenci na kierunkach turystycznych na ogół posługują się angielskim, a czasem i innymi językami europejskimi.

Autor wiele razy odnosi się w tekście do turystycznych systemów terytorialnych (regionalnych), ale nie znalazłem definicji i wyjaśnienia różnic między tym pojęciem a regionem turystycznym, organizacją przestrzenną i przestrzenią turystyczną, częścią składową której jest przecież region turystyczny, nowych marketingowych interpretacji regionu jako wyznacznika ruchu turystycznego. Autor poświęca sporo uwagi hierarchii regionu turystycznego, co wydaje się być tematem niezbyt aktualnym, a na dodatek kontrowersyjnym.

Trudno poza tym zgodzić się, że obszary z potencjałem do rozwoju turystyki stanowią regiony turystyczne (czyli obszary o odpowiedniej specjalizacji w międzyregionalnej wymianie usług i dóbr).

Właściwie książka J. Dmitreńskiego jest podręcznikiem z geografii turystyki zawierającym podstawy całej geografii, gdyż prawdopodobnie zakładano (i słusznie), że kultura geograficzna uczęszczających do szkół turystycznych jest, mówiąc eufemistycznie, niska.

Analizy regionalne są zwięzłe, ale treściwe (choć czasem powierzchowne). Przedstawiają one wielkie światowe regiony turystyczne i ich subregiony. Autor nie analizuje poszczególnych krajów ani nie prezentuje studiów przypadków, które są typowe dla tego rodzaju podręczników. To podejście ma swoją pozytywną stronę, bowiem nie będąc zasugerowanym odrębnościami krajów, zwraca uwagę na walory i ruchy turystyczne, które – jak wiemy – są napędzane raczej atrakcyjnością krajobrazów (regionów geograficznych) niż wizerunkiem krajów. Z drugiej strony autor nie przesadza z opisem walorów, podaje tylko algorytm ich oceny.

contemporary tourism; 8. Tourist regions – hierarchy and types; 9. Tourist zones and regions in CIS; 10. Tourist zones and regions in Europe; 11. Tourist zones and regions in Asia; 12. Tourist zones and regions in Africa; 13. Tourist zones and regions in Australia and Oceania; 14. Tourist zones and regions in North America; 15. Tourist zones and regions in South America.

A drawback of this Russian book as well as others, and also those written by English speaking authors, is the total lack of quotation from other publications both in the text and in the bibliography. It is partly justifiable in the case of a textbook, but tourism students generally use English, and sometimes also other European languages.

The author often refers to tourist territorial (regional) systems, but I did not find any definitions or explanations of the differences between this term and a tourist region, spatial organization and tourist space which a tourist region is an element of, or any mention of the new marketing interpretations of a region in tourism. The author devotes a lot of attention to the hierarchies of tourist regions which seems to be an outdated and, what is more, controversial issue. Furthermore, it is hard to agree that areas showing potential for tourism development become tourist regions (areas appropriately specialized in the inter-regional exchange of services and goods).

As a matter of fact, Dmitreński's book is textbook including the rudiments of the whole of geography, as the author probably assumed (quite rightly) that the geographical knowledge of the students is, to put it mildly, insufficient.

Regional analyses are brief but substantial (though sometimes superficial). They present large tourist regions of the world and their sub-regions. The author does not analyse individual countries or present the case studies typical of this sort of textbook. This approach has its positive side, because not being distracted by the differences between countries, the reader can pay more attention to tourist assets and flows, which, as we know, are triggered by the attractiveness of landscapes (tourist regions)

Dużym mankamentem jest brak map, tabel i wykresów, a obecność kilku wzorów nie może zapełnić braku ilustracji. Możliwe, że autor liczy na skrypty do ćwiczeń z geografii turystycznej świata (takie były wydawane w Rosji).

Nie mogę oprzeć się wrażeniu, że recenzowany podręcznik pod wieloma względami przypomina znaną książkę z końca lat siedemdziesiątych autorstwa Zacziniewa i Falkowicza (notabene tłumaczoną na polski). Oczywiście analizowane są nowe dane i wprowadzono nową problematykę, zgodną z głębokimi przemianami w turystyce, które nastąpiły w ostatnim ćwierćwieczu XX w.

Podsumowując, uważam książkę J. Dmitrewskiego za pożyteczną pozycję z punktu widzenia dydaktyki, pod warunkiem, że omawiane zagadnienia będą ilustrowane mapami, studiami przypadków i innymi narzędziami. Wartością książki jest też, że jakby rehabilituje ona region i regionalizację w turystycznej dydaktyce. Zauroczeni podejściem problemowym, zapominamy nieraz, że odwiecznym narzędziem geografa jest podejście regionalne. Oczywiście, niekoniecznie uprawiane w taki sposób, jak autor tej dobrej, ale nie całkiem wyczerpującej temat książki.

rather than by the general image of the countries. On the other hand, the author does not provide excessive descriptions of the assets, giving just an evaluation algorithm for them.

A serious drawback is the lack of maps, tables and graphs, and the few diagrams cannot compensate for the lack of illustrations. It is possible that the author is counting on the supplementary practice books for geography of tourism students (they have been published in Russia).

I cannot fight the impression that the book strongly reminds me of a well-known publication from the late 1970's by Zacziniew and Falkowicz (NB: translated into Polish). Obviously new data has been analysed and new issues introduced following the deep changes which took place in the last 25 years of the 20th century.

To sum up, I consider Dmitrewski's book to be a useful publication from the teaching point of view, on the condition that the issues discussed by the author are supplemented with maps, case studies and other tools. Another advantage is that it in a way rehabilitates the region and regionalization into teaching about tourism. Fascinated by the issue-oriented approach, we tend to forget that for years the geographer's reliable tool has been the regional approach. Naturally, not necessarily applied in the way done by the author of this good, although not very comprehensive, book.